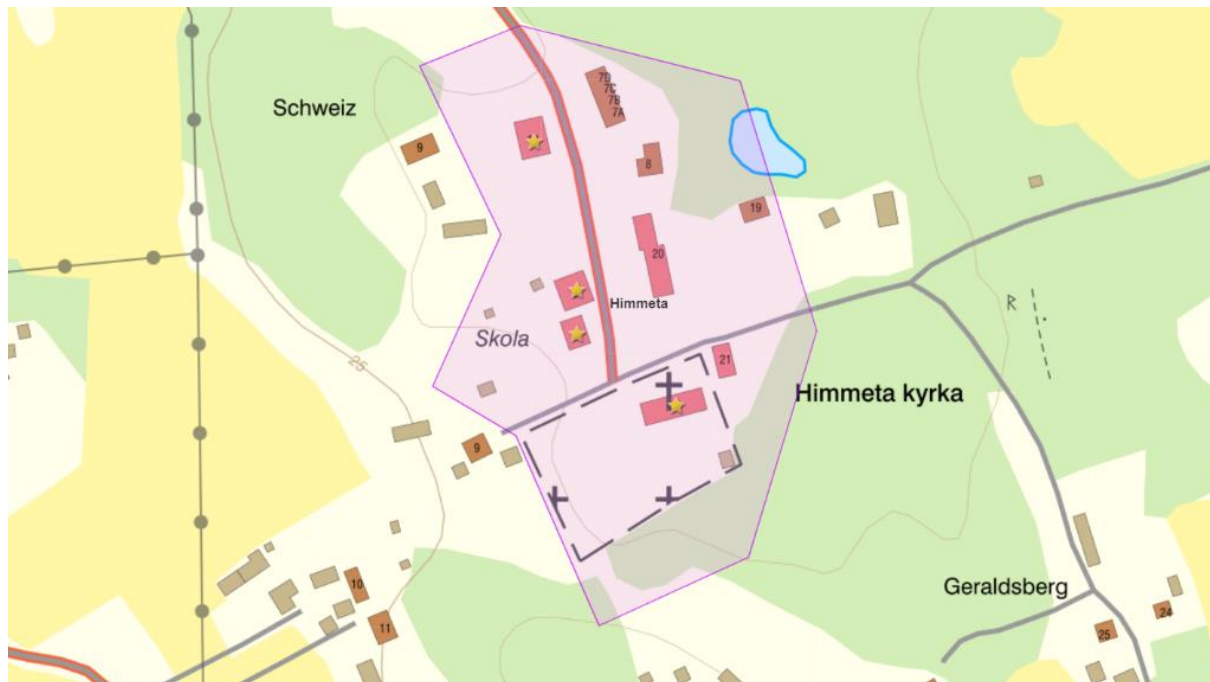

HIMMETA

OMGIVANDE LANDSKAP/SIKTLINJER

Himmeta socken består av en flack dalgångsbygd kring Långsbrobäcken, ett tillflöde till Arbogaån. Kyrkbyn ligger på ett långsträckt skogklätt höjdparti. Övrig bebyggelse ligger till viss del samlad i byar på höjdpartiets sluttning mot det öppna jordbrukslandskapet Markerna kring ån är omgivna av småbruten skogsmark.

VÄGNÄT/STIGAR/VATTENDRAG

En äldre landväg passerar norr om kyrkan. Längs sträckan österut ligger Bro kyrka och Hedströmmen och i väster Medåker. Längs landsvägen finns flera lämningar av hålvägar. Eriksgatan passerade här under medeltiden från Medåker mot Munktorp. En vägsträckning kom tidigare söderifrån via byn Sticklinge direkt söder om kyrkan och vidare mot prästgården. Den vägen används främst av boende idag.

KYRKAN, DESS PLACERING OCH BYNS UTBREDELSE

Himmeta kyrka är från 1200-talets början. Den uppfördes av gråsten i romansk stil med mindre rundbågiga fönster och torn i väster. Mellan åren 1768–72 gjordes en radikal ombyggnad och kyrkan fick nuvarande fönsterindelning, västportal, brutet yttertak, kor i en avsmalnande östlig utbyggnad spritputsade och gula fasader.

Vägen som leder in till kyrkan från landsvägen norr om byn är kantad av byggnader. Direkt norr om kyrkan ligger Himmeta folkskola som byggdes 1878. Ytterligare en byggnad har uppförts under det sena 1900-talet och tillfälliga metallstaket avgränsar mot vägen. Byggnaderna används idag som grundskola och fritidsverksamhet. De har alla fasader av faluröd panel med vitmålade snickerier. Skolbarn har tidigare knackat in skålgropar i hällen norr om folkskolan.

Församlingshemmet ligger delvis på samma häll och invigdes 1912. Det är byggt efter ritningar av prästfrun Emma (Emilia) Hallström. Hon hade hämtat inspiration från Köpings skyttepaviljong i

Norsa. Byggnaden har en tydlig nationalromantisk exteriör och särskiljer sig bland församlingshem i länet. Öster om vägen ligger bostadshus från 1960-talet och före detta pensionärsbostäder. Samtliga byggnader har gult fasadtegel. Pastorsexpeditionen låg under en period på 1900-talet i ett bostadshus nordost om kyrkan.

Prästgården ligger på det skogsklädda höjdpartiet norr om kyrkbyn. Den sista prästen flyttade 1914. Nuvarande mangårdsbyggnad uppfördes 1892. På gården finns flera ekonomibygnader samt tidigare en arrendatorsbostad som brann ner. På höjdpartiet finns också en kolerakyrkogård. I närheten av prästgården finns en minnesinskrift i en bergssida. Inskriften består av året 1733 och därunder initialerna på prästen som ristade. Väster och sydväst om kyrkan ligger flera välbevarade gårdar på slutningen mot åkerbrukslandskapet. Boningshusen har en till två våningar. Bostadshus och ekonomibygnader har oftast faluröd panel.

GRÖNSTRUKTUR

Kyrkogården kantas av mindre träd. På de under 1900-talet uppförda tomterna finns yngre träd planterade. Vissa har klippta gräsmattor som går hela vägen fram till väg utan staket eller liknande. Förskolan som använder de gula tegelbyggnaderna från 1960-talet har inhägnade tomter med galvat staket. Skolan avgränsar sin smala del av skolgården mellan byggnaderna och vägen med tillfälliga metallstaket.

BEBYGGELSE

<i>Byggnadstyp</i>	<i>Årtal</i>	<i>Kommentar</i>
Ja Kyrkan	1200-tal	Karaktär från 1700-tal
Ja Prästgård	1892	Utanför byn
Ja Sockenstuga	1912	Församlingshem
Klockargård		
Fattigstuga		
Ja Skolhus	1878	Även lärarbostad samt nytt annex
Tiondebod		
Sockenmagasin		
Kyrkstall		
Övrig företeelse av vikt	1960-tal	Pensionärlängor

TIDSPERIOD OCH VÄRDERING

Äldre medeltid till 1350	o 1 Betydande värde som helhet
Yngre medeltid 1350–1550	2 Betydande värde i delar
1550–1760	3 Få betydande värden
1760–1860	
1860–1920	
1920–2000	
o Blandad tidsperiod	

UTMÄRKANDE KARAKTÄRSDRAG

Stor spridning av arkitekturstilar. Tradition av att rista i berg.

ANVÄNDNING IDAG

Kyrklig verksamhet, förskoleverksamhet, privata bostäder.

ATT TÄNKA PÅ

Fornlämningar är skyddade enligt 2:e kapitlet Kulturmiljölagen.

Kyrkobyggnaden, kyrkotomten, de kyrkliga inventarierna och begravningsplatsen skyddas genom 4:e kapitlet kulturmiljölagen.

Miljöbalkens generella biotopskydd gäller för odlingsrösen, stenmurar, åkerholmar, alléer (även enkelradig), småvatten och våtmarker, källor samt pilevallar (hamlade träd på rad).

Delar av marken inom området kan regleras av detaljplan enligt plan- och bygglagen.

VIDARE UNDERSÖKNINGAR

Eventuella kyrkstigar söder om kyrkbyn?

Finns det fler kyrkligt anknutna byggnader av de som ligger intill kyrkbyn- vaktmästarbostad etc?

KÄLLOR

Grau, Olof, Olof Graus beskrifning öfver Wästmanland, [Ny uppl.], Wästmanlands allehandas redaktion, Västerås, 1904

Kulturhistorisk karakterisering Himmata kyrka, Västerås stift, 2005

Särskilda områden av intresse för kulturmiljövården i Köpings kommun, 1987, Köpings kommun.

Fornlämningsregistret, www.raa.se 2021-12-14

Himmeta kyrka.

Himmeta kyrka och skolbyggnad.

Skolbyggnad med annex.

Församlingshemmet från 1912.

Före detta pensionärlägenheter.

Bostadshus vid kyrkan, idag förskola.

Före detta prästgård.

Ekonomibyggnader vid före detta prästgården.

Kolerakyrkogård norr om prästgården.